

Київський національний університет технологій та дизайну

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

В сучасних умовах важливу роль відіграє безперервна освіта, яка є одним з важливих чинників економічного розвитку країни.

Система генерації й передачі знань за останні десятиліття кардинально змінилася, а їх обсяг багаторазово зріс. Нині щорічно оновлюється близько 5 % теоретичних і 20 % професійних знань. Такий стан справ вимагає розвитку системи освіти протягом життя, де базова освіта періодично має доповнюватися програмами додаткової освіти і організовується не як кінцева, завершена, а лише як основа, фундамент, що доповнюється іншими програмами [1].

У справі об'єднання людства на основі певних ціннісних підстав і цільових орієнтирів, безумовно, одним із пріоритетних чинників стає безперервна освіта. Безперервність виступає у сучасному культурно-освітньому контексті як ідея, принцип навчання, якість освітнього процесу, умова становлення людини. Мета полягає в тому, щоб забезпечити людей будь-якого віку рівним і відкритим доступом до якісного навчання. Навчання протягом життя охоплює все цілеспрямоване навчання, формальне чи неформальне, з метою розширення знань, поліпшення навичок і компетентності [2].

Впровадження навчання впродовж життя необхідно для забезпечення динаміки генерування знань, посилення їх впливу на розвиток науки і техніки, економічне зростання та конкурентоспроможність. На перший план виходять питання залучення фінансових ресурсів, розширення не тільки державних джерел, а й різноманітних приватних фондів. Надання якісної освіти при обмежених фінансових ресурсах ставить питання ефективності їх використання, управління фондами, з іншого боку нагальною є потреба забезпечення доступу широкого кола людей до отримання освіти у різних формах через отримання кредитів та грантів[1,3].

Досвід розвинених країн доводить, що стара філософія освіти себе вичерпала сьогодні освіта вже є не підготовкою до життя, як було 40-50 років тому, а власне і є способом життя. Людина повинна постійно вчитися, і саме навчання протягом життя стає формою захисту особистості проти невизначеності та непередбачуваності у сучасному світі.

Забезпечення якісної освіти впродовж життя має важливе значення для подальшого розвитку України. Об'єктивна необхідність зазначено обумовлюється в сучасних умовах розвитку економіки України такими обставинами:

1. У зв'язку з швидкими змінами в усіх сферах знань працюючим необхідно постійно розширювати свій світогляд, підвищувати рівень майстерності, навичок, оскільки зміна ідей, знань, технологій відбувається скоріше, ніж зміна покоління людей.

2. Існує нове джерело нерівності між людьми – люди, що не навчаються та періодично або безперервно не підвищують свою майстерність, є неконкурентними на ринку праці; а оскільки ринок праці постійно звужується, працівники повинні пристосовуватися до його тенденцій і навчатися усе активне життя.

3. Вартість отримання освіти з часом знижується, у той же час росте вартість додаткового вкладання коштів у підвищення компетентності та майстерності, і це вимагає перегляду моделі фінансування освіти [4].

Сьогодні в Україні освіта перебуває у складному становищі, їй не вдалося уникнути наслідків економічної кризи. Трансформація системи освіти в Україні вимагає послідовних дій для якісного та комплексного поліпшення з метою досягнення реальної відповідності сучасним вимогам. Концептуальні основи для такої роботи вже визначені у Національній доктрині розвитку освіти. Головне завдання полягає у тому, щоб забезпечити реальну, а не декларовану пріоритетність освіти. Навчання протягом життя на національному рівні повинне бути визначене як повноправне освітнє поле з відповідною увагою до контролю й перевірки якості та забезпеченням визнання різноманітних форм освіти. На часі розробка Концепції та Програми розвитку в Україні системи освіти протягом життя, в яких потрібно визначити такі ключові моменти:

1. Визначення моделей для оцінки й визнання попереднього навчання.

2. Зв'язок національних моделей для визнання попереднього навчання з європейською структурою кваліфікацій, збільшення порівнянності й прозорості.

3. Створення критеріїв та механізмів визнання й утвердження неформальних видів освіти в навчальній та професійній діяльності.

4. Визначення основних навичок і ключових компетенцій. Скорочення істотних розходжень з країнами ЄС у сфері основних навичок і ключових компетенцій.

5. Підготовка персоналу для системи навчання протягом життя за такими напрямками діяльності як викладання, управління, науково-аналітичне

забезпечення, використання новітніх технологій, планування навчальних програм, підтримка (технічна, адміністративна, організаційна).

Висновки. Україні освіта протягом життя ще не набула достатнього поширення, відсутні спеціальні концепції та програми. Навчання протягом життя на національному рівні повинне бути визначене як повноправне освітнє поле з відповідною увагою до контролю й перевірки якості та забезпеченням визнання різноманітних форм освіти [5].

Список використаної літератури

1. Реформування української системи освіти в контексті провідних тенденцій розвитку європейського освітнього простору [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.govfor.com/index.php?id=353>.

2. Карпенко М.М. Перспективи реалізації в Україні концепції освіти протягом життя: чинники і механізм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sp/2011_4/045-051.pdf.

3. Карпенко М. Аналітична записка. Освіта протягом життя: світовий досвід і Українська практика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/252/>.

4. Василь Шинкарук Забезпечення якісної освіти впродовж життя. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine2015.org.ua/tsil2>.

5. Здіорук С.І., Іщенко А.Ю., Карпенко М.М. Аналітична доповідь. Формування єдиного відкритого освітньо-наукового простору України: оптимальне використання засобів забезпечення випереджального розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Science_educational-e2f67.pdf.